

DŽORDŽ R. R. MARTIN

IGRA PRESTOLA

ILUSTROVANO IZDANJE

Prva knjiga Pesme leda i vatre

Predgovor Džon Hodžman

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala:

George R. R. Martin

A Game of Thrones: The Illustrated Edition:

A Song of Ice and Fire: Book One

Copyright © 1996 by George R. R. Martin

ova je posvećena Melindi

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	XI
PROLOG	3
BREN.....	13
KEJTLIN.....	21
DENERIS.....	27
EDARD.....	37
DŽON.....	47
KEJTLIN.....	55
ARJA	63
BREN.....	71
TIRION.....	81
DŽON.....	87
DENERIS.....	93
EDARD.....	101
TIRION.....	109
KEJTLIN	117
SANSA.....	127
EDARD.....	139
BREN.....	145
KEJTLIN.....	151
DŽON.....	161
EDARD.....	173
TIRION.....	185
ARJA	195
DENERIS.....	205
BREN.....	215
EDARD.....	225

DŽON	233
EDARD	245
KEJTLIN.....	255
SANSA.....	263
EDARD	273
TIRION.....	289
ARJA	301
EDARD.....	311
KEJTLIN.....	319
EDARD.....	335
DENERIS.....	341
BREN.....	351
TIRION.....	363
EDARD.....	375
KEJTLIN.....	383
DŽON	395
TIRION.....	403
EDARD.....	411
SANSA.....	419
EDARD.....	427
DENERIS.....	435
EDARD.....	445
DŽON	457
EDARD.....	465
ARJA	471
SANSA.....	481
DŽON	489
BREN.....	501
DENERIS.....	513
KEJTLIN.....	523
TIRION.....	533
SANSA.....	543
EDARD.....	551
KEJTLIN.....	559
DŽON	571
DENERIS.....	583
TIRION	593
KEJTLIN.....	609
DENERIS.....	617
ARJA	629
BREN.....	639

SANSA.....	649
DENERIS.....	657
TIRION.....	667
DŽON.....	675
KEJTLIN.....	687
DENERIS.....	697
APENDIKS	705
KUĆA BARATEONA.....	707
KUĆA STARKA.....	711
KUĆA LANISTERA.....	715
KUĆA ERINA.....	717
KUĆA TULIJA.....	719
KUĆA TIRELA.....	721
KUĆA GREJDŽOJA	725
KUĆA MARTELA.....	727
STARA DINASTIJA KUĆA TARGARJEN.....	729
IZRAZI ZAHVALNOSTI	733
IZRAZI ZAHVALNOSTI ZA ILUSTROVANO IZDANJE.....	735
AUTORSKA PRAVA	737

PREDGOVOR

Džon Hodžman

Džordž R. R. Martin ne voli da žuri i zato je ovaj predgovor trebalo da počnem šalom da ga pišem još otprilek dvadeset godina, kad se pripremalo prvo izdanje *Igre prestola*, ali sam ga tek sad završio.

Zapravo, međutim, ovu knjigu 1996. godine još nisam bio ni pročitao (i još jedno međutim – ovaj tekst sam predao sa samo nedelju dana zakašnjenja).

Nisam je pročitao 1996. zato što sam bio glupi snob. U toj davnoj prošlosti imao sam dvadesetak godina i smatrao sam da, kao odrastao čovek, više ne treba da čitam fantastiku. Za mene je ona bila čisti eskapizam, beg u bajkovite svetove gde će zlo uvek doživeti poraz, a junaštvo ne samo što će biti nagrađeno već je i moguće.

Čak i kada sam je napokon pročitao, godine 2010 – inspirisan, možda baš kao vi, najavama za televizijsku seriju – i dalje sam pomalo bio glupi snob.

Da li ja stvarno ovo radim?, sećam se kako sam mislio čitajući prvih nekoliko stranica. *Stvarno čitam knjigu o zmajevima?*

Naravno, nije mi trebalo dugo da shvatim kako uopšte ne čitam knjigu o zmajevima, već o mnogo gorim čudovištima: o ljudima. I mada u njegovom svetu nema mnogo magije, Džordžu R. R. Martinu uspeli su neki neverovatni trikovi.

Sada više nije nimalo sporno da je Martin izuzetan pisac. Hoću da kažem, pisac od čije veštine staje dah, i to ne samo zbog njegovih poznatih vratolomnih obrta već i zbog umeća da uđe u ljudsku psihi, bilo da je reč o muškarcima ili ženama, plemićima ili prosiacima, roditeljima, deci ili jezovucima (dobro, oni tehnički nisu ljudi, ali nastavite da čitate). Svaka perspektiva je savršeno uverljiva, posebna i autentično slojevita, sa uspomnama, predrasudama i željama. Čak i kada mrzite neki lik, vi ga shvatate i, ponekad i protiv svoje volje, za njega navijate.

Teško je zamisliti da je sve to delo jednog tipa iz Santa Fea, kao što je jednako teško pojmiti celovitost i utemeljenost izmišljenog sveta koji je on stvorio: sve

njegove kulture, teologije i porodična stabla, razgranata i isprepletena; ne samo dubinu njegove istorije već i složene načine na koje se istorija pamti, a ponekad i zloupotrebljava; pomno izučavanje načina izgradnje srednjovekovnih zamkova, terminologije viteških oklopa, vezenja dubleta i spremanja hrane. Poslužavnik za poslužavnikom pažljivo opisanih i predivno uvrnutih jela – koliko se sećam, najčešći su labudovi sa raznovrsnim punjenjima. Toliko obiman prateći materijal osmišljen da dočara svet u kome će se odvijati radnja ovog romana – koji je već sam po sebi prilično obiman – opet stvara utisak da je knjiga delo stotinu autora koji se kriju iza nekakvog fiktivnog „Džordža R. R. Martina“. Ili je možda kompulzivni proizvod jednog poremećenog uma. Međutim, ja sam upoznao Džordža R. R. Martina. On postoji, nije poremećen i jedino što ga izluđuje jesu neuspesi *Njujork Džetsa*.

Mada, ono što me je zaista kupilo, i ono što mislim da je glavno dostignuće ove knjige, jeste surovost u njoj. Opet – Džordž nije surov čovek. On je čovek koji voli da se smeje i druži i velikodušno deli savete gde naći najbolji burito u Nju Meksiku. Ne mislim čak na surovost velikog iznenađenja u ovoj knjizi, za koje verovatno već znate s televizije, niti na sadizam nekih likova. Mislim na način na koji je prikazao autentičnu surovost srednjovekovnog sveta.

Ovo nije srednji vek u zabavnom parku i sasvim sigurno nije nikakav eskapizam. Ovo je nemilosrdni svet u kome nema čarolija. U njemu je život kratak, večito u senci nasilja, bolesti, udesa i ravnodušne prirode. Mada mi se dopada te-ve serija i shvatam zašto možda želite da Džona Snežnog igra izrazito naočit mladić, a ne, recimo, suvonjavi, uvrnuti petnaestogodišnjak, najviše me je pri ponovnom čitanju zaprepastilo prisećanje da su u trenutku kada knjiga počinje Starkova deca zapravo deca, a da je Nedu Starku trideset pet godina, i da je imao prilično sreće što je i toliko poživio. A oni su plemstvo. Za sirotinju, prost svet i slabe, reč zakon nema nikakvog stvarnog značenja. Kao astmatični potomak dve radničke porodice, ja u Vesterosu ne bih dobro prošao. Verovatno bih bio kasapinov šegrt koga je Pseto tek tako rasporio i brzo zaboravio. (Dobro, sad otkrivam detalje zapleta, ali nadam se da vam nisam mnogo pokvario doživljaj, pošto ćete kad dođete dotle verovatno i sami pretpostaviti šta će se desiti). Za razliku od većine dela epske fantastike, *nikada* nećete maštati da u svetu ovoga zaista živite. Osim ako ste Lanister, a u tom slučaju bih rekao, budite svesni svojih privilegija.

Knjiga nije posebno milostiva ni prema samoj fantastici. Na kraju krajeva, Sansina eskapistička zavisnost od starih priča i sladunjavih romansi o Florijanu i Džonkil podstaći će njenu sudbonosnu i tragičnu izdaju stvarnih ljudi oko nje. (Opet otkrivam previše? Recimo, hajde, da samo nagoveštavam.) U ovoj je priči prisutno i jedno posebno često ljudsko osećanje – nostalgija – ta dvostruka zablude da je prošlost bila bolja i da mi možemo u nju da se vratimo. Ova nas priča većito podseća da je ono što smo smatrali za istinito u dobrim starim vremenima velikim delom laž i da je borba za povratak Sedam kraljevstava (ali u kom dobu?

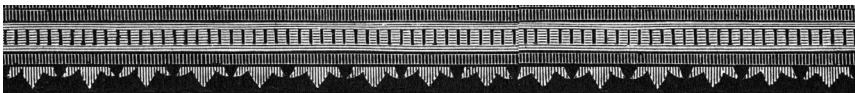
koji je ludi kralj ili osvajač bio najbolji?) besmislena i krvava, doslovno igra, koja se odvija dok istinsko staro doba, strava i mrak sa severa, dolazi da sve proguta. Mnogi u ovoj knjizi žele da Vesteros opet postane veliki, na ovaj ili onaj način. Neki nam se dopadaju. Druge mrzimo. Ali kao i u ovom svetu, svi uglavnom postižu samo besmisleni patnju i uništenje, i na kraju neslavno skončavaju.

Ovo možda zvuči veoma sumorno i cinično, ali je za roman čudesno. Zato što su pobeđe, kada dođu, zasluženije, ljudskije i uzbudljivije. To nas podseća na naše pobeđe, pomaže da se snađemo u neuspesima i upozorava nas na taštinu. Starkovi, koliko god bili nesavršeni, plemeniti i, recimo, skloni udesima, jesu junaci ove knjige zato što znaju da se vreme kreće u jednom pravcu i da je budućnost važnija od prošlosti: Zima dolazi.

Takođe, ovo je knjiga koju je prosto veoma zabavno čitati. Bio sam zahvalan na ovom izgovoru da joj se ponovo vratim, i zaista vam zavidim ako je čitate prvi put. Jedno upozorenje: odmah ćete poželeti još, i tek koliko da znate, čekaju vas još hiljade strana! Onda ćete i njih pročitati, pa ćete kao i svi drugi početi da gnjavite Džordža da završi serijal. Taj poriv, ako ga osetite, nije dobar. Da li se ova knjiga završava nekim neraspletenim zapletima, nekim likovima u boljim, a nekim likovima u gorim situacijama, s mnogo nedovršenih priča? Da. Ali takav je svaki dan u vašem životu. Zato uživajte u ovoj i sledećim knjigama sa spoznajom da je svaka od njih celovita na sopstveni način. Jer – evo još jednog otkrivenog detalja: priče koje se završavaju uredno i srećno u stvarnom životu ne postoje. To je čista fantazija.

IGRA PRESTOLA

PROLOG

TREBALO BI DA KRENEMO NATRAG“, PONOVI GARED dok je šuma tonula u mrak. „Divljani su mrtvi.“

„Plašiš se mrtvih?“, upita ser Vejmar Rojs, uz tračak osmeha.

Gared nije zagrizao mamac. Bio je star čovek – prevalio je pedesetu, i video je leđa mnogim gospodičićima. „Mrtvi su mrtvi“, reče. „Oni više nisu naša briga.“

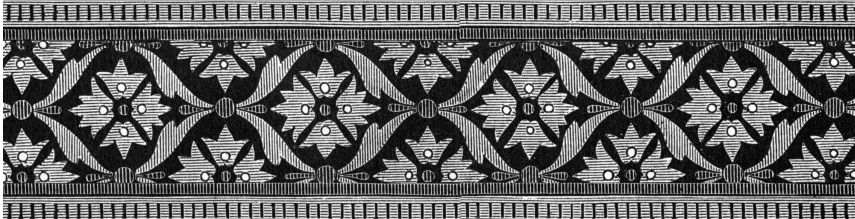
„Da li su zaista mrtvi?“, tiho upita Rojs. „Kakve dokaze imamo za to?“

„Vil ih je video“, reče Gared. „On kaže da su mrtvi – meni je to dovoljan dokaz.“

Vil je znao da će ga pre ili kasnije uvući u raspravu. Želeo je da to bude što kasnije. „Majka mi je davno rekla da mrtvi ne pevaju“, dobaci.

„Moja dojlja je govorila isto, Vile“, odgovori Rojs. „Nikad ne veruj u ono što si čuo na ženskoj sisi. I od mrtvih se može nešto naučiti.“ Glas mu je odjekivao, preglasan u mračnoj šumi.

„Pred nama je dugačak put“, ukaza Gared. „Osam dana, možda devet. A noć se bliži.“

Ser Vejmar Rojs ovlaš i ravnodušno pogleda nebo. „To se dešava svakoga dana u ovo doba. Garede, da se ti ne plašiš mraka?“

Vil vide kako se Garedu stežu usne, vide jedva potisnut bes u očima skrivenim pod debelom crnom kapuljačom njegovog ogrtača. Gared je proveo četrdeset godina u Noćnoj straži, došao je u nju još kao dečak, i nije navikao da sa njim zbijaju šale. Ipak, postojalo je tu još nešto. Vil je osećao da se pod povređenim ponosom starijeg čoveka nešto skriva. Namirisao je nemirnu napetost, nalik strahu.

Vil je i sam osećao taj nemir. Ovo mu je bila četvrta godina na Zidu. Kada su ga prvi put poslali na drugu stranu, preplavile su ga uspomene na sve stare priče, i kolena su mu zaklecala. Kasnije se svemu smejao. Bio je veteran stotina izvidnica i beskrajna mračna divljina, koju su južnjaci zvali Ukleta šuma, nije ga više plašila.

Sve do ove noći. Noćas je bilo drugačije. U tami je bilo neke pretnje, podilazili su ga žmarci. Devet dana su jahali – na sever, severozapad i opet na sever, u poteri za družinom divljana pljačkaša. Svaki dan je bio gori od prethodnog. Današnji je bio najgori od svih. Sa severa je duvao ledeni vetar i drveće je šuštalao kao da je živo. Vil je čitavog dana osećao da ga nešto posmatra, hladno i neumoljivo, nešto što za njega nije imalo milosti. I Gared je to osećao. Vil je samo želeo da glavom bez obzira odjaše prema sigurnosti Zida, ali takve pomisli se ne poveravaju zapovedniku.

Posebno ne zapovedniku poput ovog.

Ser Vejmar Rojs bio je najmlađi sin drevne kuće sa previše naslednika. Bio je naočit mladić od osamnaest leta, okretan i vitak, poput noža. U sedlu svog ogromnog crnog ratnog konja bio je mnogo viši od Vila i Gareda na njihovim brdskim konjićima. Na sebi je imao crne kožne čizme, crne vunene pantalone, debele crne rukavice i lepu svetlucavu crnu verižnjaču, preko slojeva crne vune i tvrde kože. Ser Vejmar Rojs je bio zakleti brat Noćne straže manje od pola godine, ali su svi morali priznati da se dobro pripremio za taj poziv. Bar što se odeće tiče.

Ogrtač mu je bio najlepši od svega – samurovina, debela i crna i meka poput greha. „Kladim se da je samure sam pobio, svojeručno“, rekao je Gared u kasarni nakon što su malo popili. „Svima im je zavrnuo šije, junačina naša.“ Svi su se nasmejali.

Teško je izvršavati naređenja čoveka kome se smeješ uz čašu vina, pomisli Vil dok je drhtureći sedeo na svom riđanu. Gared je sigurno mislio isto.

„Mormont je rekao da ih pratimo, i pratili smo ih“, reče Gared. „Mrtvi su. Više nam neće stvarati nevolje. Pred nama je težak put. Ne dopada mi se ovo vreme. Ako zaveje, trebaće nam dve nedelje da se vratimo. A sneg i nije ono najgore. Jesi li ikada doživio ledenu oluju, moj gospodaru?“

Mladi lord kao da ga nije čuo. Proučavao je dolazeći sumrak s mešavinom dosade i ravnodušnosti, baš kao što je činio i sve drugo. Vil je dovoljno dugo jahao s njim da bi shvatio kako je najbolje ne prekidati ga kada tako izgleda. „Vile, reci mi ponovo šta si video. Sve pojedinosti. Nemoj ništa da izostaviš.“

Pre nego što je došao u Noćnu stražu, Vil je bio lovac. U stvari, ako ćemo pravo, lovokradica. Malisterovi jahači uhvatili su ga na delu u Malisterovim šumama – drao je jelena. Mogao je da bira: da obuče crninu ili da izgubi ruku. Niko se kroz šumu nije kretao tiho kao Vil, i Crna braća su ubrzo otkrila taj njegov dar.

„Logor je dve milje dalje, iza onog grebena, odmah uz potok“, reče Vil. „Prišao sam što sam bliže mogao. Ima ih osmoro, muškaraca i žena. Decu nisam video. Podigli su zaklon uz stenu. Sada je skoro sasvim zavejan, video sam samo obrise. Vatra nije gorela, ali sam jasno video jamu za nju. Niko se nije micao. Dugo sam posmatrao. Živi ne leže tako mirno.“

„Da li si video krv?“

„Ne, nisam“, prizna Vil.

„Jesi li video oružje?“

„Nešto mačeva, nekoliko lukova. Jedan čovek je imao sekiru. Tešku, dvoseklu, gadan komad gvožđa. Ležala je na zemlji pored njega, kraj njegove ruke.“

„Da li si zabeležio položaje tela?“

Vil slegnu ramenima. „Jedno ili dvoje sede naslonjeni na stenu. Većina leži na zemlji. Kao da su mrtvi.“

„Ili spavaju“, predloži Rojs.

„Mrtvi su“, bio je uporan Vil. „Jedna žena je u krošnji gvozdendrveta, napola skrivena među granama. Osmatračica.“ Slabašno se nasmešio. „Postarao sam se da me ne primeti. Kada sam se približio, video sam da se ni ona ne miče.“ Zadržao je, nije mogao da se savlada.

„Hladno ti je?“, upita Rojs.

„Pomalo“, promrmlja Vil. „Vetar, moj gospodar.“

Mladi vitez se okrete ka svom sedom vojniku. Smrznuto opalo lišće šaputalo je oko njih i Rojsov ratni konj je nervozno stupao. „Garede, šta misliš, šta ih je pobilo?“, upita ser Vejmar opušteno i podesi nabore svog dugačkog ogrtača od samurovine.

„Hladnoća“, odgovori Garede, potpuno ubeđeno. „Prošle zime sam video ljude kako se smrzavaju, a i one pre nje, kada sam još bio dečak. Svi pričaju o snegu dubokom deset metara, o ledenom vetru što urliče sa severa, ali pravi neprijatelj je hladnoća. Prikrade ti se tiše od Vila, u početku drhtiš, zubi ti cvokoću i cupkaš sanjajući o kivanom vinu i vreloj rasplamsalaj vatri. O, kako samo peče! Ništa ne peče kao hladnoća. Ali samo zakratko. Onda uđe u tebe, ispuni te i, nakon nekog vremena, nemaš više snage da joj se odupreš. Lakše je samo sestiti ili zaspati. Kažu da na kraju ne osećaš bol. Najpre se osetiš malaksalo i pospano, sve počne da bleđi, a onda kao da potoneš u more toplog mleka. Tako, nekako smireno.“

„Kakva blagoglagoljivost, Garede“, primeti ser Vejmar. „Nisam znao za taj tvoj dar.“

„I ja znam šta je hladnoća, mladi lorde.“ Garede zbaci kapuljaču, da bi ser Vejmar mogao dobro da vidi patrljke na mestima gde su nekad bile uši. „Dva uva, tri

nožna prsta i mali prst na levoj ruci. Dobro sam prošao. Mog brata smo zatekli smrznutog na straži, s osmehom na licu.“

Ser Vejmar sleže ramenima. „Garede, moraš toplije da se oblačiš.“

Gared prostreli pogledom mladog lorda, a ožiljci na mestima gde je meštar Emon odsekao uši pocrveneše od besa. „Kad dođe zima, videćeš koliko se toplo možeš obući.“ Navukao je kapuljaču i nagao se napred na svom konjiću, tih i namrgođen.

„Ako Gared kaže da je to zbog hladnoće...“, počeo Vil.

„Vile, jesi li prošle nedelje išao na stražu?“

„Jesam, gospodaru.“ Nije bilo nedelje da on nije bar deset puta išao na prokletu stražu. Zašto li ga to pita?

„I, u kakvom je stanju bio Zid?“

„Plakao je“, reče Vil namrštivši se. Sada mu je postalo jasno, kada mu je mladi lord skrenuo pažnju. „Nisu mogli da se smrznú. Ne ako Zid plače. Nije bilo dovoljno hladno.“

Rojs klimnu glavom. „Pametan si ti momak. Prošle nedelje smo imali blag mraz, i sneg je padao nekoliko puta, ali hladnoća zasigurno nije bila toliko strašna da ubije osmoro odraslih ljudi. Ljudi, podsećam te, obučeni u krzno i kožu, ljudi koji su u blizini imali sklonište i sve što je potrebno da se zapali vatra.“ Vitez se samozadovoljno smeškao. „Vile, odvedi nas tamo. Hoću lično da vidim te mrtvace.“

Više nije bilo pomoći. Naređenje je izdato i čast ih je obavezivala da ga poslušaju.

Vil je išao prvi, njegov čupavi konjić pažljivo je nalazio put kroz rastinje. Prošle noći je pao sneg, i pod njim skriveno kamenje, korenje i rupe čekali su na neoprezne i nepažljive. Ser Vejmar Rojs je išao sledeći, njegov veliki at nestrpljivo je frktao. Nije pametno jahati ratnog konja u izvidnici, ali ko je to mogao da kaže mladom lordu. Gared je išao na kraju. Stari vojnik je u sedlu mrmljao nešto sebi u bradu.

Sumrak se zgušnjavao. Vedro nebo postade tamnopurpurno, boje stare masnice, a zatim sasvim potamne. Pojaviše se zvezde. Diže se mlad mesec. Vilu bi drago zbog njegovog svetla.

„Sigurno možemo da jašemo brže“, reče Rojs kada se mesec sasvim digao.

„Ne na ovom konju“, reče Vil. Od straha je postao drzak. „Možda moj gospodar želi sam da nas vodi?“

Ser Vejmar Rojs ga ne udostoji odgovora.

Daleko u šumi začu se zavijanje vuka.

Vil zaustavi konjića ispod drevnog čvornovatog gvozdendrveta i sjaha.

„Zašto si stao?“, upita ser Vejmar.

„Najbolje da ostatak puta pređemo peške, gospodaru. Tu su, iza onog grebena.“

Rojs zastade na tren, zamišljeno gledajući u daljinu. Ledeni vetar je šaptao kroz granje. Veliki ogrtač od samurovine blago je poigravao za njim, kao da je živ.

„Nešto nije u redu“, tiho reče Gared.

Mladi vitez se prezrivo osmehnu. „Stvarno?“

„Zar ne osećaš?“, upita Gared. „Poslušaj tamu.“

Vil jeste nešto osećao. U Noćnoj straži je proveo četiri godine i nikada do sada nije bio toliko uplašen. Šta bi to moglo biti?

„Vetar. Šuštanje granja. Zavijanje vuka. Od kog zvuka toliko gubiš kuraž, Garede?“ Kada mu Gared ne odgovori, Rojs vešto skliznu iz sedla. Zaveza paripa za nisku granu, podalje od ostalih konja, i isuka mač iz korica. Dragulji zaiskriše na balčaku, a mesečina pomilova sjajni čelik. Bilo je to vrsno oružje, u zamku iskovan, i novo, sudeći po izgledu. Vil je bio siguran da nikada nije upotrebljeno u pravoj bici.

„Ovde šuma postaje gušća“, upozori Vil. „Taj mač će ti samo smetati, moj gospodaru. Nož ti je bolji.“

„Ako mi zatreba tvoj savet, zatražiću ga“, reče mladi lord. „Garede, ostani ovde. Pazi na konje.“

Gared sjaha. „Trebaće nam vatra. Zapaliću je.“

„Kakva si ti budala, starče! Ako u šumi ima neprijatelja, vatra će im samo skrenuti pažnju na nas.“

„Ima i neprijatelja koji se boje vatre“, reče Gared. „Medveda i jezovuka i... drugih stvorenja...“

Ser Vejmaru se stegoše usta. „Ne pali vatru.“

Garedovo lice skrivala je kapuljača, ali Vil vide preteće iskre u njegovim očima dok je posmatrao viteza. Na trenutak se uplaši da će stariji čovek potegnuti mač. Bilo je to kratko, ružno oružje, drške izbledele od znoja, oštrice iskrzane od mnogih udaraca, ali Vil ne bi dao ni pet para za život mladog lorda ako bi ga Gared isukao iz korica.

Konačno, Gared obori pogled. „Neću paliti vatru“, promrmlja u bradu.

Rojs to shvati kao pokornost i okrenu mu leđa. „Vodi me“, reče Vil.

Vil ga provede kroz gustiš, a onda počeo da se penje uz niski greben, do mesta s koga je osmatrao, pod velikom stražarikom. Pod tankim slojem snega, zemlja je bila vlažna, blatnjava, klizava i puna kamenja i korenja o koje su mogli da se sapleću. Vil se penjao bešumno. Za sobom je čuo tiho zveckanje vitezove verižnjače, šuškanje lišća i prošaptane kletve – grane su grabile dugački mač i povlačile prelepi ogrtač od samurovine.

Velika stražarika rasla je na vrhu grebena, baš kao što se Vil sećao, najniže grane bile su jedva stopu iznad zemlje. Vil skliznu ispod drveta, priljubljen stomakom uz blato i sneg, pa pogleda na čistinu pod sobom.

Srce mu zastade u grudima. Na tren se nije usuđivao da diše. Mesečina je obasjavala čistinu, pepeo u jami za vatru, snegom prekriven zaklon, veliku stenu, napola zamrznut potok. Sve je bilo isto kao i pre nekoliko sati.

Samo što njih više nije bilo. Sva tela su nestala.

„Bogovi!“, začu iza sebe. Do njega dopre zvuk udarca mača o granu, dok se ser Vejmar Rojs penjao uz greben. Stajao je pored drveta, s mačem u ruci, dok mu je plašt igrao na vetru, ponosno ocrtan naspram zvezda, tako da je svako mogao da ga vidi.

„Lezi!“, prošapta Vil besno. „Nešto nije u redu.“

Rojs se ne pomeri. Pogleda dole na čistinu i nasmeja se. „Vile, izgleda da su tvoji mrtvaci nekud otišli.“

Vila izdade glas. Uzalud je pokušavao da nađe reči. To nije bilo moguće. Oči su mu letele preko napuštenog logora, dok se nisu zaustavile na sekiri. Velika dvosekla bojna sekira još je ležala na istom mestu na kome ju je video prošli put, netaknuta. Vredno oružje...

„Vile, diži se“, zapovedi ser Vejmar Rojs. „Ovde nema nikoga. Nemoj da se kriješ u žbunju.“

Preko volje, Vil ga poslušao.

Ser Vejmar ga pogleda s jasnim prekorom. „Ne vraćam se u Crni zamak sa svoje prve izvidnice neobavljenog posla. Naći ćemo ih.“ Osvrnu se oko sebe. „Penji se na drvo. Brzo. Gledaj gde im je vatra.“

Vil se ćutke okrenu. Nije bilo svrhe raspravljati se. Vetar je postajao snažniji. Sekao je. On priđe drvetu, ogromnoj sivozelenoj stražariki, i počeo da se penje. Uskoro mu ruke postadoše lepljive od smole, a iglice ga sakriše sa svih strana. Strah mu je ispunjavao utrobu poput nesvarljive hrane. Prošapta molitvu bezimnim šumskim božanstvima i isuka bodež iz kanija. Stavi ga među zube, da bi oslobodio obe ruke za penjanje. Prijao mu je ukus hladnog gvožđa u ustima.

Iznenada se začu glas mladog lorda. „Ko ide?“ Vil oseti nesigurnost u tom poviku. Prestade da se penje i počeo da osluškuje i osmatra.

Šuma dade odgovor: šuštanje lišća, ledeni žubor potoka, huk snežne sove u daljini.

Tuđini nisu načinili nikakav zvuk.

Vil krajičkom oka primeti kretanje. Blede prilike klizile su kroz šumu. Osvrnu se i ugleda belu senku u tami. Onda je nestala. Grane su se lagano pomerale na vetru, tarući se jedna o drugu drvenim prstima. Vil otvori usta da dovikne upozorenje, i reči mu se zalediše u grlu. Možda greši. Možda je to bila samo ptica, odsjaj na snegu, igra mesečine. Šta je uopšte video?

„Vile, gde si?“, pozva ser Vejmar. „Vidiš li išta?“ Kretao se u malom krugu, oprezan, isturenog mača. Sigurno ih je osetio, baš kao što ih je osetio i Vil. Ništa se nije videlo. „Odgovori mi! Zašto je ovako hladno!“

Zaista je bilo hladno. Drhteći, Vil se čvršće uhvati za granu. Priljubi lice uz stablo. Na obrazu oseti slatku, lepljivu smolu.

Iz šumske tame izroni senka. Stade ispred Rojsa. Bila je visoka, suva i tvrda poput starih kostiju, kože blede kao mleko. Oklop je menjao boju dok se kretala – čas beo kao sneg celac, čas crn kao senka, stalno prošaran tamnom sivozelenom bojom drveća. Šare su igrale poput mesečine na vodi.

Vil začu šišteći uzdah ser Vejmara Rojsa. „Ne prilazi“, upozori mladi lord. Glas mu se izobličio, postade dečacki. On zabaci dugački ogrtač od samurovine preko ramena, da oslobodi ruke za borbu, i obema rukama zgrabi mač. Vetar stade. Bilo je užasno hladno.

Tuđin nastavi da bešumno klizi napred. U rukama je imao dugačak mač kakav Vil nikada ranije nije video. Nije bio iskovan od ljudima poznatog metala. Kao da je pod mesečinom oživeo – providan, kristalne oštrice tako tanke da se sa strane činila nevidljivom. Svetlucala je bledim plavetnilom, avetinjskom svetlošću koja je igrala oko sečiva, i Vil je nekako znao da je oštija od svake britve.

Ser Vejmar ga odvažno dočeka. „Zapleši sa mnom.“ Podiže mač visoko iznad glave, pun prkosa. Ruke mu zadrhtaše od težine mača, ili od hladnoće. Ipak, u tom trenu on ne beše dečak, već čovek iz Noćne straže.

Tuđin zastade. Vil mu ugleda oči – tamnije i plavetnije od ljudskih, ledenoplave. Usredsrediše se na visoko dignuti mač koji je podrhtavao, posmatrahu mesečinu kako klizi niz metal. Vil na trenutak oseti nadu.

Ostali tiho iziđoše iz senki, istovetni prvome. Troje... četvoro... petoro... Ser Vejmar je možda osetio hladnoću koja ih je pratila, ali ih nije video, niti čuo. Vil je morao da ga upozori. To mu je bila dužnost. A to je značilo i sigurnu smrt. Drhtureći, zagrlio je stablo i ćutao.

Bledi mač se uz zvižduk obruši.

Ser Vejmar ga dočeka čelikom. Kada se oštrice sudariše, nije se začuo zveket metala – već samo visok, tanak i jedva čujan zvuk, kao kada životinja cvili od bola. Rojs odbi i drugi udarac, za njim i treći, a onda ustuknu za korak. Još jedan niz udaraca, i on ustuknu ponovo.

Iza njega, desno i levo, sa svih strana, posmatrači su stajali – bezlični, tihi, pokretne šare na oklopima činjahu ih gotovo nevidljivima u šumi. Nisu se mešali.

Mačevi se ukrstiše iznova i iznova, sve dok Vil ne požele da pokrije uši, da ne čuje čudno i bolno zavijanje. Ser Vejmar je sada dahtao od napora, dah mu se pretvarao u pramen pare na mesečini. Mač mu je bio beo od mraza. Tuđinov je plesao okružen bledoplavom svetlošću.

Onda Rojs zakasni za delić sekunde. Bledi mač proseče verižnjaču pod njegovim pazuhom. Mladi lord bolno zaječa. Krv navre između beočuga. Pušila se na hladnoći, a kapljice su izgledale crvene poput vatre na snegu. Ser Vejmarovi prsti dodirnuše ranu. Rukavica od krtičje kože natopi se crvenilom.

Tuđin reče nešto na Vilu neznanom jeziku; glas mu beše poput pucanja leda na zimskom jezeru, a reči podsmešljive.

Ser Vejmar Rojs nađe u sebi jarost. „Za Roberta!“, povika i obema rukama podiže injem prekriveni mač, udari njime postrance, unoseći u zamah svu svoju snagu. Tuđin odbi udarac gotovo lenjo.

Kada se sečiva sudariše, čelik se rasprsnu.

Vrisak preseče mračnu šumu i dugački mač se razlete u stotine oštarih delića, krhotina koje se raspršiše poput borovih iglica. Rojs pade na kolena, vrišteći, i pokri oči. Krv mu je navirala kroz prste.

Posmatračci se približiše zajedno, kao da im je dat neki znak. Mačevi se digoše i udariše, u smrtonosnoj tišini. Mirno su sekli i ubadali. Blede oštrice prosekoše verižnjaču kao da je od svile. Vil sklopi oči. Daleko pod sobom, začu njihove glasove i smeh oštar poput ledenica.

Prošlo je mnogo vremena pre nego što je smogao hrabrosti da ponovo pogleda; greben ispod njega bio je pust.

Ostao je na drvetu, jedva se usuđujući da diše, dok je mesec sporo puzao preko crnog neba. Konačno, kada mišići počеше da mu se grče, a prsti trnu od hladnoće, on siđe.

Rojsovo telo ležalo je licem u snegu, ispružene ruke. Debeli ogrtač od samurovine bio je isečen na desetina mesta. Videvši ga mrtvog, Vil shvati koliko je zapravo bio mlad. Tek dečak.

U blizini je našao ostatke mača, vrh sečiva iskrivljen kao da ga je udario grom. Vil kleknu, oprezno se osvrnu i podiže ga. Slomljeni mač će mu biti dokaz. Gared će znati šta da radi, a ako ne on, onda sigurno onaj matori medved Mormont ili meštar Emon. Da li Gared još čeka pored konja? Morao je da požuri.

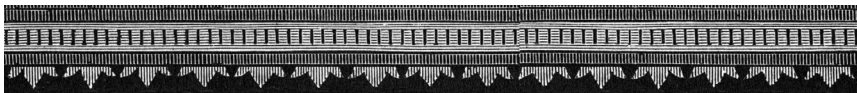
Vil ustade. Ser Vejmar Rojs je stajao nad njim.

Od lepe odeće ostale su samo rite, lice mu je bilo unakaženo. Krhotina mača štrčala je iz leve očne duplje.

Desno oko bilo je otvoreno. Zenica je plamtela plavetnilom. Gledala je.

Slomljeno sečivo ispade iz obamrlih prstiju. Vil sklopi oči da se pomoli. Dugačke, spretne ruke mu okrznuše obraz, a zatim se stegoše oko njegovog vrata. Na njima behu rukavice od najbolje krtičje kože, lepljive od krvi, pa ipak im dodir beše hladan kao led.

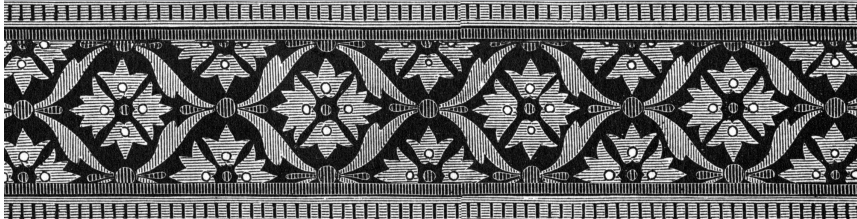

BREN

JUTRO JE OSVANULO VEDRO I HLADNO, U VAZDUHU se osećala oštrina koja je nagoveštavala kraj leta. Krenuli su s prvim svetlom, njih dvadesetorica, da vide pogubljenje. Bren je bio među njima, napet i uzbuđen. Prvi put su smatrali da je dovoljno star da s ocem i braćom prisustvuje izvršenju kraljevske pravde. Bila je deveta godina leta, sedma godina Brenovog života.

Osuđenika su uhvatili kod male utvrde u brdima. Rob je mislio da je čovek divljanin, da mu je mač zaklet na vernost Mensu Rajderu, kralju s one strane Zida. Bren se naježio od same pomisli na to. Prisetio se priča koje je kraj ognjišta čuo od Stare Nen. Divljani su bili surovi ljudi, kazivala im je ona, lopovi, otmičari i ubice. Živeli su s džinovima i avetima, krali devojčice u gluvo doba noći i pili krv iz uglačanih rogova. A žene su im ležale sa Tuđinima u Dugoj noći i rađale užasnu, napola ljudsku decu.

Ali čovek koga zatekoše kako, kraj zida utvrde, svezan čeka na kraljevu pravdu, bio je star i mršav, ne mnogo viši od Roba. Od promrzlina je izgubio oba uha i prst; u crnom, ličio je na brata iz Noćne straže, samo mu je odeća bila otrcana i prljava.

Dah ljudi i konja mešao se i kovitlao na hladnom jutarnjem vazduhu dok su, po naređenju Brenovog gospodara oca, čoveka odvezivali i dovodili. Rob i Džon sedeli su mirno na svojim konjima, dok je sedmogodišnji Bren na poniju pokušavao da izgleda starije, da ostavi utisak kako to za njega nije nikakva novost. Lagan vetar dunu kroz kapiju utvrde. Nad glavama im se zavijori barjak Starka od Zimovrela: sivi jezovuk u trku preko ledenobelog polja.

Brenov otac je ozbiljnog lica sedeo u sedlu, a duga smeđa kosa vijorila mu je na vetru. Potkresana brada bila je prošarana sedima, te je izgledalo da ima više od trideset pet godina. Bilo je nečeg mračnog u njegovim sivim očima toga dana i nije ličio na čoveka koji bi uveče sedeo pored vatre i tiho im pričao o Dobu junaka i o Deci šume. Skinuo je očevo lice, pomisli Bren, i navukao lice lorda Starka od Zimovrela.

Bilo je pitanja i odgovora tog ledenog jutra, ali Bren nije zapamtio gotovo ništa. Najzad njegov gospodar otac izdade naredbu, i dvojica njegovih vojnika odvukoše odrpanog čoveka do panja gvozdendrva, na sredini trga. Položiše mu glavu na tvrdo crno drvo. Lord Edard Stark sjaha, a njegov štićenik Teon Grejdžoj mu pruži mač. „Led“ su ga zvali. Beše širok kao ljudska šaka, duži čak i od Roba. Sečivo beše od valirijskog čelika, mađijom iskovano i tamno poput dima. Od valirijskog čelika nije bilo ničeg oštrijeg.

Otac mu skide rukavice i pruži ih Džoriju Kaselu, kapetanu njegove kućne garde. Uze Led obema rukama i reče: „U ime Roberta od kuće Barateona, prvog svog imena, kralja Andala i Rojnara i Prvih ljudi, gospodara Sedam kraljevstava i zaštitnika čitave zemlje, naredbom Edarda od kuće Starka, gospodara Zimovrela i zaštitnika Severa, osuđujem te na smrt.“ Zatim diže dvoručni mač visoko iznad glave.

Brenov polubrat Džon Snežni mu se približi. „Čvrsto stegni uzde ponija“, prošapta. „I ne skreći pogled. Otac će znati ako to uradiš.“

Bren je čvrsto stegnuo uzde ponija, i nije skrenuo pogled.

Njegov otac obezglavi čoveka jednim snažnim udarcem. Krv prsnu po snegu, crvena poput letnjeg vina. Jedan konj se prope i jedva ga obuzdaše da ne pobjegne. Bren nije mogao da odvoji oči od krvi. Sneg oko panja je žedno upi, crveneći.

Glava se odbi od debelog korena i otkrotrlja. Zaustavi se kraj Grejdžojevih nogu. Teon je bio vitak, crnomanjast devetnaestogodišnjak kome je sve bilo zabavno. Nasmeja se, zamahnu i šutnu glavu.

„Magarac“, promrmlja Džon, dovoljno tiho da Grejdžoj ne čuje. Onda spusti ruku Brenu na rame i Bren pogleda svog polubrata. „Dobro si se držao“, reče mu Džon ozbiljno. Džonu je bilo četrnaest, a već je mnogo puta video pravdu na delu.

Na dugom povratku u Zimovrel, činilo im se da je zahladnelo, mada je vetar do tada zamro i sunce se još izdiglo na nebu. Bren je jahao s braćom, daleko ispred ostatka povorke, mada je njegov poni teško održavao korak s njihovim konjima.

„Dezserter je umro junački“, reče Rob. Bio je visok i plećat, svakim danom viši, i podsećao je na majku – svetlom puti, crvenosmeđom kosom i plavim očima Tulija od Brzorečja. „Na kraju se hrabro poneo.“

„Ne“, reče Džon Snežni tiho. „Nije to bila hrabrost. On je već bio mrtav od straha. To mu se videlo u očima, Starku.“ Džonove oči bile su tamnosive, gotovo crne, i malo im je toga promicalo. Bio je Robov vršnjak, ali nisu ličili. Džon je bio vitak, a Rob mišićav, Džon crnomanjast, a Rob svetle puti, Džon okretan i vešt, a njegov polubrat snažan i brz.

Robu nije prijala ta primedba. „Nek mu Tuđini oči odnesu“, prokle. „Valjano je umro. Ko će pre do mosta?“

„Idemo“, reče Džon, mamuznuvši konja. Rob opsova, polete za njim, i oni odjuriše niz stazu, Rob smejući se i uzvikujući, Džon tiho i usredsređeno. Za konjima se podigoše oblaci snežne prašine.

Bren ne pokušava da ih prati. Njegov poni nije mogao da ih stigne.

Video je oči čoveka u ritama i sada je mislio o njima. Nešto kasnije, zvuk Robovog smeha nestade, šuma ponovo utihnu.

Toliko se zamislio da nije čuo ostatak povorke sve dok mu se otac nije sasvim približio. „Brene, jesi li dobro?“ upita ga nežno.

„Jesam, oče“, odgovori mu Bren. Diže pogled. Umotan u krzna i kožu, u sedlu velikog ratnog konja, njegov gospodar otac se nadnosio nad njim poput diva. „Rob kaže da je čovek umro hrabro, ali Džon kaže da se bojao.“

„A šta ti misliš?“, upita ga otac.

Bren se zamisli. „Može li čovek biti hrabar a da se pritom boji?“

„Jedino tada čovek i može biti hrabar“, reče mu otac. „Da li shvataš zašto sam to uradio?“

„On je bio divljanin“, reče Bren. „Oni otimaju žene i prodaju ih Tuđinima.“

Otac se nasmeši. „Ponovo ti je Stara Nen pripovedala. Čovek je zapravo bio verolomnik, dezerter iz Noćne straže. Takvi ljudi su najopasniji. Dezerter zna da će izgubiti glavu ako ga uhvate, tako da ne preza ni od najstrašnijih zlodela. Mada, nisi me dobro shvatio. Pitanje nije zašto je on morao da umre, već zašto sam ja morao da mu oduzmem život.“

Bren na to nije imao odgovor. „Kralj Robert ima glavoseču“, reče nesigurno.

„Tako je“, prizna mu otac. „Kao što su ih imali i kraljevi Targarjeni pre njega. Ali naši običaji su stariji. Krv Prvih ljudi još teče žilama Starka, i mi se držimo verovanja da čovek koji donese presudu mora i da je izvrši. Ako ćeš oduzeti čoveku život, duguješ mu da ga pogledaš u oči i čuješ njegove poslednje reči. Nisi li u stanju to da uradiš, onda on ne zaslužuje smrt.“

Jednoga dana, Brene, ti ćeš biti Robov vazal, bićeš gospodar svoje utvrde u ime svog brata i svog kralja, i sam ćeš morati da izvršavaš pravdu. Kada taj dan dođe, ne smeš se toj dužnosti radovati, ali ne smeš ni skretati pogled. Vladar koji se krije iza plaćenih dželata brzo zaboravlja šta smrt zapravo znači.“

Tada se Džon ponovo pojavi na grebenu pred njima. Mahnu im i pozva ih. „Oče, Brene, dođite brzo, da vidite šta je Rob našao!“ Onda opet nestade.

Džori im se približi. „Neprilike, moj gospodaru?“

„Nema sumnje“, reče njegov gospodar otac. „Hajde da vidimo kakve su nevolje opet našli moji sinovi.“ Obode konja, i on krenu kasom. Džori, Bren i ostali pođu za njim.

Roba zatekoše na obali reke severno od mosta, a kraj njega Džona, još u sedlu. Snegovi poznog leta bili su obilni tog mesečja. Rob je stajao do kolena u belom, zabačene kapuljače, sa odsjajem sunca u kosi. Držao je nešto u naručju i uzbuđeno se sašaptavao s Džonom.

Jahači pažljivo nađuše put kroz smetove, tražeći čvrst oslonac na skrivenom, neravnom tlu. Džori Kasel i Teon Grejdžoj prvi stigoše do momaka. Grejdžoj se šalio i smejao. Bren ču kako naglo uzdiše. „*Bogovi!*“, povika, pokušavajući da obuzda konja, dok mu je ruka poletela ka maču.

Džorijev mač je već bio isukan. „Robe, beži odatle!“, uzviknu dok mu se konj propinjao.

Rob se široko osmehnu i diže pogled s klupka koje je držao u naručju. „Više nije opasna“, reče. „Mrtva je, Džori.“

Bren je do tada već goreo od radoznalosti. Poterao bi ponija brže, ali ih njegov otac natera da sjašu kraj mosta i priđu peške. Bren skoči iz sedla i potrča.

„Vučica“, reče mu Rob.

„Čudovište“, reče Grejdžoj. „Gledajte samo *kolika* je.“

Brenu je srce tuklo u grudima dok se probijao ka braći kroz smetove visoke do pojasa.

Napola zatrpana krvavim snegom, ogromna tamna prilika ležala je mrtva. Led se uhvatio u njenom čupavom sivom krznu a blagi miris truleži lebdeo je nad njom, poput ženskog parfema. Bren ugleda slepe oči prepune crva, široke čeljusti sa požutelim zubima. Zapanjila ga je veličina stvorenja. Bilo je veće od njegovog ponija, dvaput veće od najvećeg lovačkog psa njegovog oca.

„Nije čudovište“, reče Džon mirno. „To je jezovuk. Oni narastu više od drugih vrsta vukova.“

Teon Grejdžoj reče: „Jezovuk je južno od Zida poslednji put viđen pre dvesta godina.“

„Ja ga sada vidim“, odgovori Džon.

Bren odvoji pogled od nemani. Onda primeti klupko u Robovim rukama. Uzviknu oduševljeno i približi se. Štene je bilo sićušna lopta sivocrnog krzna, još zatvorenih očiju. Slepo je njuškicom guralo Robove grudi i, tužno cvileći, tražilo mleko. Bren oklevajući pruži ruku. „Hajde“, reče mu Rob. „Dodirni ga, slobodno.“

Uplašeni Bren ovlaš pomilova štene, a onda se okrete kada Džon reče: „Evo ti.“ Polubrat mu stavi drugo štene u ruke. „Ima ih petoro.“ Bren sede u sneg i podiže vučica do lica. Obrazom oseti koliko mu je krzno meko i toplo.

„Jezovuci ponovo hodaju kraljevstvom, nakon tolikih godina“, promrmlja Halen, glavni konjušar. „Ne sviđa mi se to.“

„To je znak“, reče Džori.

Brenov otac se namršti. „Džori, to je samo mrtva životinja“, reče. Ipak je delovao uznemireno. Sneg mu je pucketao pod stopalima dok je obilazio oko tela. „Znamo li šta ju je ubilo?“

„Ima nešto u vratu“, reče mu Rob, ponosan što je našao odgovor pre nego što mu je otac i postavio pitanje. „Tu, odmah ispod vilice.“

Otac kleknu i rukom potraži ispod čeljusti. Naglo cimnu i izvuče predmet tako da ga svi videše. Stopu dugačak komad jelenjeg roga, obliven krvlju.

Zavlada tajac. Ljudi su s nelagodom gledali jelenji rog i niko se ne usudi da prozbori ni reč. Čak je i Bren osećao njihov strah, mada ga nije shvatao.

Otac odbaci rog u stranu, pa očisti ruke u snegu. „Čudi me da je poživela dovoljno dugo da se okoti“, reče. Njegov glas prekinu začaranu tišinu.

„Možda i nije“, reče Džori. „Čuo sam za priče... možda je već bila mrtva kada su se štenci okotili.“

„Rođeni od mrtve majke“, ubaci neko. „Još gore znamenje.“

„Nije bitno“, reče Halen. „Uskoro će i oni biti mrtvi.“

Bren uzviknu nemušto i nesrećno.

„Što pre to bolje“, složi se Teon Grejdžoj. Isuka mač. „Brene, daj mi tu zver.“

Životinjica mu se promeškolji u naručju, kao da je čula i shvatila. „Ne!“, žestoko povika Bren. „On je moj!“

„Skloni mač, Grejdžoje“, reče Rob. Na tren je zvučao zapovednički – poput njihovog oca, poput lorda u koga će jednoga dana izrasti. „Zadržaćemo štence.“

„Dečaće, ne možeš to da uradiš“, reče Harvin, Halenov sin.

„Prekratićemo im muke ako ih odmah pobijemo“, reče Halen.

Bren potraži spas u očevom pogledu, ali se susrete samo sa namrštenim, brižnim veđama. „Halen pravo zbori, sine. Bolja je brza smrt od teške – od studeni i gladi.“

„Ne!“ On oseti kako mu na oči naviru suze, pa obori pogled. Nije želeo da plače pred ocem.

Rob se tvrdoglavo opirao. „Ser Rodrikova riđa kuja se prošle nedelje ponovo oštenila“, reče. „Preživela su samo dva šteneta. Imaće dovoljno mleka.“

„Rastrgnuće ih kada pokušaju da sisaju.“

„Lorde Stark“, reče Džon. Bilo je čudno čuti ga da tako oslovljava oca, tako zvanično. Bren ga pogleda s očajničkom nadom. „Ima petoro štenadi“, reče Džon ocu. „Tri mužjaka, dve ženke.“

„Džone, šta hoćeš da kažeš?“

„Ti imaš petoro zakonite dece“, reče Džon. „Tri sina, dve kćeri. Jezovuk je simbol tvoje kuće. Tvojoi deci su suđeni ovi vučići, moj gospodaru.“

Bren vide kako se očevo lice menja, vide kako se ostali zgledaju. U tom trenu je voleo Džona svim srcem. Mada mu je bilo samo sedam godina, Bren je shvatao šta je njegov brat upravo uradio. Brojka je odgovarala samo zato što je Džon izostavio sebe. Uključio je devojčice, uključio je čak i Rikona, maltene još odojče, ali ne i

kopile koje je nosilo prezime Snežni, prezime koje su na Severu, po običaju, nosili svi koji nemaju prava na očevo prezime.

I njihov otac je to shvatio. „Džone, ne želiš štene za sebe?“, upita tiho.

„Jezovuk krase grb kuće Starka“, reče Džon. „Ja nisam Stark, oče.“

Njihov gospodar otac zamišljeno pogleda Džona. Rob prekide nastalu tišinu. „Ja ću ih sam podići, oče“, obeća on. „Natapaću peškir toplim mlekom i davati im da sisaju.“

„I ja ću isto da radim!“, uzviknu Bren.

Lord je dugo i pažljivo odmeravao svoje sinove. „To je lako reći, a teško učiniti. Neću vam dozvoliti da na to traćete vreme slugu. Ako hoćete ovu štenad, sami ćete ih hraniti. Da li je to jasno?“

Bren žustro klimnu glavom. Štene mu se promeškolji u naručju i dodirnu mu lice toplim jezikom.

„Morate i da ih dresirate“, reče im otac. „Vi morate da ih dresirate. Glavni psetar neće imati ništa sa tim čudovištima, to vam obećavam. A neka vam bogovi pomognu ako ih zapustite, kinjite ili ih loše učite. To nisu psi koji će moliti za zalogaj i bežati kada ih šutnete. Jezovuk će otkinuti čoveku ruku iz ramena, jednako lako kao što pas ubije pacova. Sigurni ste da ih zaista želite?“

„Da, oče“, reče Bren.

„Da“, složi se Rob.

„Možda će ipak uginuti, šta god vi budete činili.“

„Neće“, reče Rob. „Nećemo *dozvoliti* da uginu.“

„Onda ih zadržite. Džori, Dezmonde, sakupite ostalu štenad. Vreme je da nastavimo za Zimovrel.“

Tek kada su uzjahali i pošli, Bren dozvoli sebi da okusi slatki ukus pobede. Štene mu se već ušuškalo u nedrima, na toplom i sigurnom, za dugi put kući. Bren se pitao kakvo ime da mu da.

Na polovini mosta, Džon se iznenada zaustavi.

„Šta je, Džone?“, upita njihov gospodar otac.

„Zar ne čujete?“

Bren je čuo vetar u granju, topot konjskih kopita na daskama, cviljenje svog gladnog šteneta, ali je Džon osluškivao nešto drugo.

„Tamo“, reče Džon. On okrete konja i odgalopira preko mosta. Gledali su ga kako je sjahao pored mrtvog jezovuka i kleknuo. Trenutak kasnije, jahao je nazad, osmehujući se.

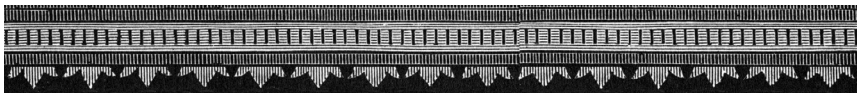
„Mora da je otpuzao dalje od ostalih“, reče Džon.

„Ili su ga oterali“, reče njihov otac, gledajući šesto štene. Krzno mu je bilo belo, iako su ostali bili sivi. Oči su mu bile crvene poput krvi čoveka pogubljenog tog jutra. Brenu bi čudno što je samo to štene otvorilo oči, dok su ostala još bila slepa.

„Albino“, reče Teon Grejdžoj kao da je to nešto zabavno. „On će prvi da crkne.“

Džon Snežni uputi štićeniku svog oca dugačak, leden pogled. „Mislim da neće, Grejdžoj“, reče. „On je moj.“

KEJTLIN

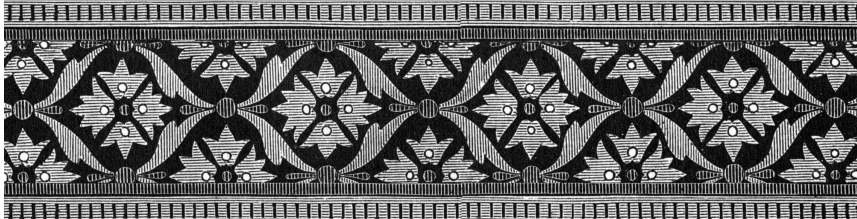
KEJTLIN SE OVA BOGOŠUMA NIKADA NIJE DOPADALA.

Rođena je u porodici Tulija, daleko na jugu, u Brzorečju, na Crvenom kraku Trozupca. Tamo je bogošuma bila vrt, svetao i vedar, u kome su visoke sekvoje bacale kitnjaste senke na milozvučne potoke, ptice pevale iz skrivenih gnezda, a vazduh bio mirisan od cveća.

Bogovi Zimovrela imali su drugačiju šumu. Bila je mračna i divlja, tri jutra deset hiljada godina netaknute šume, kraj koje je izrastao sumorni zamak. Mirisala je na vlažnu zemlju i trulež. Nije bilo sekvoja. Bila je to šuma upornih stražarika, oklopljenih sivozelenim iglicama, moćnih hrastova, gvozdendrva starih poput same zemlje. Debela crna stabla tiskala su se jedno kraj drugog, izuvijane grane plele su gusti pokrov u visinama, a izobličeno korenje rvalo se pod zemljom. Beše to mesto duboke tišine i zamišljenih senki i bogovi koji su tu obitavali nisu imali imena.

Ipak, znala je da će noćas tu zateći muža. Uvek bi tražio mir bogošume nakon što bi oduzeo ljudski život.

Kejtlin je bila miropomazana sa sedam ulja i imenovana u dugi svetlosti koja je ispunjavala obredište u Brzorečju. Pripadala

je Veri, kao i njen otac, deda i njegov otac. Njeni bogovi imali su imena, i lica dobro poznata, poput lica njenih roditelja. Vera je bila obrednik sa kandilom, miris tamjana, sedmostrani kristal svetlom oživotvoren, pojanje mnogih glasova. Tuliji su čuvali bogošumu, kao i ostale velike kuće, ali je to bilo samo mesto za šetnju, čitanje ili ležanje na suncu. Bogoslužjenje se vršilo u obredištu.

Ned je zbog nje sagradio malo obredište, u kome je ona mogla pojeti za sedam lica božjih, ali je krv Prvih ljudi još kolala žilama Starka i njegovi bogovi bili su oni drevni, bezimeni i bezlični bogovi šuma, bogovi koji su im bili zajednički sa iščezlom Decom šume.

U središtu šume, drevno čuvardrvo nadvijalo se nad hladnim i crnim jezeretom. „Drvo-srce“, zvao ga je Ned. Kora čuvardrveta bila je bela kao kost, lišće tamnocrveno, poput hiljada krvavih šaka. U deblu velikog drveta bilo je urezano lice. Crte su mu bile duguljaste i setne, duboko usečene oči crvene od osušenog soka i čudno pažljive. Bile su stare, te oči; starije od samog Zimovrela. Videle su Brendona Zidara kako polaže prvi kamen, ako je verovati pričama; videle su kako se grade granitni zidovi zamka. Pričalo se da su lica u drveće urezala Deca šume, u praskozorje vremena, pre dolaska Prvih ljudi preko Uskog mora.

Na jugu je poslednje čuvardrveće posečeno ili spaljeno pre hiljadu godina, osim na Ostrvu lica, gde su zeleni ljudi čuvali svoju tihu stražu. Ovde je sve bilo drugačije. Svaki zamak je imao bogošumu, svaka bogošuma je imala drvo-srce i svako drvo-srce je imalo lice.

Kejtlin je zatekla muža pod čuvardrvetom, kako sedi na mahovinom obrašlom kamenu. Veliki mač Led ležao mu je u krilu i on je čistio oštricu u vodi crnoj poput noći. Tlo je prekrivao debeli sloj hiljadugodišnjeg humusa, koji je prigušio zvuk njenih koraka, ali joj se činilo da je crvene oči čuvardrveta prate dok je prilazila. „Nede“, pozva tiho.

On diže glavu da je pogleda. „Kejtlin“, reče. Glas mu beše dalek i uzdržan. „Gde su deca?“

To ju je uvek najpre pitao. „U kuhinji, raspravljaju kako da nazovu štence.“ Razastrla je svoj plašt po zemlji i sela kraj jezera, leđima okrenuta čuvardrvetu. Osećala je njegov pogled na sebi, ali trudila se da na to ne obraća pažnju. „Arja se već zaljubila, i Sansi je jako drago, ali Rikon još zazire.“

„Da li se boji?“, upita Ned.

„Pomalo“, priznade ona. „Tek su mu tri godine.“

Ned se namršti. „Mora da nauči da se suočava sa svojim strahovima. Neće doveka imati tri godine. A zima dolazi.“

„Da“, složi se Kejtlin. Od tih reči je kao i uvek prodoše žmarci. Reči kuće Starka. Svaka plemićka kuća imala je svoje reči. Reči su bile porodične krilatice, načela, skoro molitve, hvalile su se čašću i slavom, obećavale odanost i iskrenost, zaklinjale se na veru i hrabrost. Sve osim reči kuće Starka. *Zima dolazi*, glasile su reči Starka. Kao i mnogo puta ranije, pomislila je koliko su čudni ljudi ti severnjaci.

„Čovek se dobro držao, to moram da mu priznam“, reče Ned. U jednoj ruci je držao komad nauljene kože. Dok je govorio, blago je prelazio njime preko velikog mača, lašteći metal do tamnog sjaja. „Bilo mi je drago zbog Brena. Bila bi ponosna na njega.“

„Ja sam uvek ponosna na Brena“, odgovori Kejtlin, posmatrajući ga kako miluje mač. Duboko pod površinom metal je bio namreškan, jer u iskivanju beše pre-savijan stotinama puta. Kejtlin nije volela mačeve, ali je morala da prizna kako je Led prelep, na svoj način. Iskovan je u Valiriji, pre propasti te stare Slobodne zemlje, kada su kovači obrađivali metal i čekićima i mađijom. Četiri stotine godina beše star, jednako oštar kao i onog dana kada je iskovan. Ime mu je bilo još starije, zaveštanje iz Doba junaka, kada su ljudi iz kuće Starka bili kraljevi Severa.

„On mi je četvrti ove godine“, reče Ned mračno. „Bio je napola lud, siromah. Nešto mu je u kosti uteralo takav strah da moje reči do njega uopšte nisu dopirale.“ On uzdahnu. „Ben piše da je brojno stanje Noćne straže spalo na manje od hiljadu ljudi. I to ne samo zbog dezertera. Neki su stradali u izvidnicama.“

„Od divljana?“

„A od koga drugog?“ Ned podiže Led, pogleda dugački i hladni čelik. „I sve će bivati još gore. Možda će uskoro doći dan kada neću imati izbora do da dignem vojsku i odjašem na sever, da se jednom zasvagda obračunam s tim kraljem sa one strane Zida.“

„Sa one strane Zida?“ Kejtlin zadrhta od te pomisli.

Ned vide strah na njenom licu. „Nema razloga da se bojimo Mensa Rajdera.“

„Sa one strane Zida postoje i mračnija stvorenja.“ Ona se osvrnu i pogleda drvo-srce, bledu koru i crvene oči, drvo koje gleda, sluša i misli – dugo i sporo.

Nedov osmeh bio je blag. „Slušala si previše priča Stare Nen. Tuđini su mrtvi kao i Deca šume, nema ih već osam hiljada godina. Meštar Luvín će ti reći da zapravo nikada nisu ni postojali. Niko ih nikada nije video.“

„Do ovog jutra niko nije video ni jezovuka“, podseti ga Kejtlin.

„Tako mi i treba kad se raspravljam s jednom Tulijevom“, reče Ned uz žalostiv osmeh, pa vrati Led u korice. „Nisi došla da mi pričaš dečje priče. Znam koliko ti se ovo mesto ne sviđa. Šta je posredi, moja gospo?“

Kejtlin uze muževljevu ruku. „Danas su nam stigle žalosne vesti, moj gospodar. Nisam želela da te uznemirim dok se ne odmoriš.“ Udarac se nije mogao ublažiti, i zato mu je jednostavno rekla: „Žao mi je, ljubavi moja. Umro je Džon Erin.“

Pogledi im se susretoše i ona vide koliko je potresen; znala je da će tako biti. Ned je mladost proveo u Gnezdú sokolovom, a lord Erin, koji nije imao dece, bio je njemu i Robertu Barateonu, svom drugom štićeniku, poput oca. Kada je ludi kralj Eris II Targarjen zatražio njihove glave, gospodar Gnezdú sokolovog odlučio je da ne izda one koje se zakleo da će štititi, već je sakupio vojsku, razvio svoje barjake sa polumesecom i sokolom i digao bunu.

A jednoga dana, pre petnaest godina, taj drugi otac mu je postao i brat, kada je sa Nedom stajao u obredištu u Brzorečju, gde su se ženili dvema sestrama, kćerima lorda Hostera Tulija.

„Džon...“, reče on. „Vest je pouzdana?“

„Pošiljka je imala kraljev pečat, pismo je napisao Robert lično. Sačuvala sam ti ga. Kaže da je lord Erin brzo otišao. Čak je i meštar Piseli bio bespomoćan, ali je doneo makovo mleko, tako da Džon nije umro u bolovima.“

„I to je valjda neka uteha“, reče on. Mogla je da vidi bol na njegovom licu, ali je i u takvom stanju najpre mislio na nju. „Tvoja sestra“, reče. „I Džonov sin. Šta je sa njima?“

„U pismu samo piše da su dobro i da su se vratili u Gnezdo sokolovo“, reče Kejtlin. „Bilo bi mi draže da su otišli u Brzorečje. Gnezdo sokolovo je visoko i samotno, i bilo je dom njenog muža, ali ne i njen. Uspomene na lorda Džona izbijaće iz svakog kamena. Poznajem svoju sestru. Potrebna joj je uteha koju mogu da pruže samo prijatelji i porodica.“

„Tvoj ujak čeka u Dolu, zar ne? Džon ga je imenovao za viteza od Dveri, tako sam čuo.“

Kejtlin klimnu glavom. „Brinden će joj se naći koliko bude mogao, i njoj i dečaku. To jeste neka uteha, ali...“

„Idi da je posetiš“, reče Ned. „Povedi decu. Ispuni joj dvore bukom, vikom i smehom. Njenom sinu je potrebno drugarstvo vršnjaka, a za Lizu je bolje da ne samuje u bolu.“

„Volela bih, da mogu“, reče Kejtlin. „U pismu ima i drugih vesti. Kralj dolazi u Zimovrel da te vidi.“

Nedu je bio potreban trenutak da shvati značenje njenih reči, ali kada se to desi, iz očiju mu nestade tama. „Robert dolazi ovamo?“ Kada ona klimnu glavom, lice mu ozari osmeh.

Kejtlin pozele da može da se raduje s njim. Međutim, posluga je već šuškala o mrtvom jezovuku u snegu, sa slomljenim jelenskim rogom u grlu. Zle slutnje su joj se sklupčale poput zmija u utrobi, ali se naterala da se osmehne čoveku koga je volela, čoveku koji u znamenja nije verovao. „Znam da te to raduje“, reče. „Poslaćemo glas tvom bratu na Zidu.“

„Da, naravno“, složi se on. „Ben će hteti da dođe. Reći ću meštru Luvinu da pošalje svoju najbržu pticu.“ Ned ustade i podiže je. „Prokletstvo, koliko godina je već prošlo? I da nam tako javi, na brzinu. Koliko ljudi putuje sa njim, šta piše u pismu?“

„Najmanje stotinu vitezova, sa svom poslugom, i stotinu i pedeset konjanika slobodnjaka. Dolaze i Sersei i deca.“

„Robert će zbog njih sporije putovati“, reče on. „To je dobro. Imaćemo više vremena da se pripremimo.“

„Dolaze i kraljičina braća“, reče mu ona.

Ned se namršti. Kejtlín je znala da se on i kraljičina braća i otac ne vole. Lanisteri od Livačke stene kasno su stali uz Roberta, tek kada je pobjeda bila gotovo izvesna, i on im to nikada nije oprostio. „Ako je naježda Lanistera cena koju ćemo platiti za Robertovo društvo, neka tako i bude. Zvuči mi kao da Robert dovodi pola svog dvora.“

„Kada kralj putuje, kraljevstvo ga sledi“, reče ona.

„Drago mi je što ću videti decu. Najmlađi je još bio na Lanisterkinoj sisi kad sam ga video poslednji put. Sada mora da mu je, koliko? Pet godina?“

„Princu Tomenu je sedam godina“, reče mu ona. „Brenov je vršnjak. Molim te, Nede, pazi šta pričaš. Ta Lanisterka je naša kraljica, i priča se da je s godinama postala oholija.“

Ned joj stisnu ruku. „Priredićemo gozbu, naravno, sa pevačima, a Robert će hteti da ide u lov. Poslaću Džorija sa počasnom stražom na jug da ih dočeka na Kraljevskom drumu i doprati dovde. Bogovi, kako li ćemo ih sve nahraniti? Već je krenuo, kažeš? Proklet bio. Proklet bio i on i čitava njegova svita.“

